

3395

In lần thứ nhứt

Giá: 0\$30

KHẢO-CỨU THIÊN-CƠ

SƠ-KHAI TRÒI-ĐẤT

Les origines de l'humanité

“Ai muốn biết thuở u-minh, cái gì sơ hóa Trời?
Cái gì hóa nước? Cái gì làm ra đất? Vạn loại
hóa-sanh chỗ nào mà có nó? Rồi cho tới loại
người cái gì hóa ra? Phật, Tiên, Thánh, xuất-
thế tại chỗ nào? Thế-gian mấy ngàn năm? Thời-
kỳ xây làm sao? Hãy xem cuốn «Khảo-Cứu
Thiên-Cơ» này, trông rõ từ Thượng-cổ chí ư
cúi thế”

TÁC GIẢ:

HỒNG-MINH

Giữ bản quyền

IN TẠI NHÀ IN XƯA-NAY

60-64, Boulevard Bonard, 60-64

SAIGON

1928

Piece

8e Indoch.

1411

1411

THE BOOK

OF THE

OF THE

20-KHAI TROJ-BAT

in some of the most important of the world's most famous
and the most famous of the world's most famous
and the most famous of the world's most famous
and the most famous of the world's most famous
and the most famous of the world's most famous
and the most famous of the world's most famous

THE BOOK

OF THE

OF THE

OF THE

Lời tựa Đầu

Thưa đồng bào cùng Đồng-loại, tôi vì mỗi cảm tình sâu thế ! trọn 10 năm đem tâm-huyết khảo-cứu về Thiên-cơ. Cuộc sơ-khai là thế nào ? mà thế-gian bây giờ nhiều đều sanh-biến lấy làm bí-hiêm, nào đạo trời kinh-phật, nào bề tiến-hóa văn-minh, bên bờ cứu hình-thế, bên thì tinh-thần, sửa rằng đều DỮ bão làm LÀNH. Duyên sao càng tăng-tiếng cái bề sửa cải, lại thế-gian càng sắc rồi ? nguyên-do chỗ nào mà ra như thế ? ?

Tôi hết sức đạo-lạo tìm kiếm từ thuở sơ-khai độ qua hiện-thế, thời cũng rõ được nhiều đều rất đích xát ; tôi muốn đem ra công-bố đồng-bào và đồng-loại, hầu mưu cuộc sanh-tồn cho thế-giới hậu lai. Song lâm le lắm nỗi đau lòng, e cho người-ta mà không biết người-ta là gì ? thì chỉ cho khỏi trái ý muôn ngàn...

Nay tôi xin tự quyết rằng : Phàm người ở vào cái đời QUẤY, nếu đem cái đều phải mà nói, tức thì sái hẳn lòng người. Nay tôi lấy làm vui lòng tại chi ; nghĩ vì làm người tự-nghĩ tự-sơ cái đều đem pha kẻ QUẤY mà bỏ cái đều PHẢI, thời một cái tội to tác với đời vậy. Nếu ai cũng tự-mình là PHẢI, rồi ai là QUẤY ? ? Vậy thời muốn xét cho đủ bằng cứ hiển nhiên, ta cần phải đặt ra giám-khảo, giám-khảo vô-hình không tư vị ai ; tức là ta lấy hai chữ "CÔNG-BÌNH" làm chủ cuộc, đều nào vô-lý mất công-bình ta không nhận ngay. Cả kêu ai là người có vị cao-lương, xin hòa tánh-được mau cứu bịnh đời cai-nghiệt, vén cái màn bí-mật che ánh mắt người đã mấy ngàn năm, cho quang minh soi sáng ; thời cái nghĩa-vụ chúng ta đối với đời vinh-hạnh ấy, nơi suốt vàng cũng tại chi làm người ; vậy thời tôn-chỉ và hi-vọng cuốn sách này có bao nhiêu đó, xin đồng-báo biết cho. Nếu một ngày kia thành đặng cơ-quang nghiên-cứu, tìm biết sự tiên-tri, mà bào chữa đều tai-biến của nhân-loại, thì còn chi công-ích bằng ?

HỒNG-MINH, vọng mong !

In tại nhà in XU'A-NAY

o o o NGUYỄN-HẢO-VĨNH o o o

o o 62-64, Boulevard Bonard o o

o o o o SAIGON o o o o

o o o o Octobre 1928 o o o o

KHẢO-CỨU SƠ-KHAI TRỜI-ĐẤT

Nếu muốn biết chuyện còn mất thiệt hư của thế-tạo, trước hết phải tìm thuở hỗn-độn sơ-khai cho đích-xát, thời mới hiểu rõ cái nguyên-lý loại người và vạn vật, ở đâu mà sanh, cái gì dậu ra hình xát, mới đoán được cơ cuộc vĩ-đại của vật sanh hóa; thời cần khảo-cứu về kinh-sách. Than ôi! Từ mấy năm tôi đề tâm tìm kiếm đủ phương châm, nào Kinh-Á sách-Âu; thánh này nói: thuở sơ-khai có một ông đấng huyền-phép diệu-bí mà lập thành Thiên-địa. Ông thì nói: Trời sai chư-thần xuống phàm mà lập ra cuộc thế; lại cho rằng: ông này hóa lửa, ông kia làm nước, làm gió, làm mưa, bao nhiêu kinh sách đều đề quyết, song đem ra kê-cứu, thời chỉ mơ màng, một chỗ trúng, 10 chỗ sai lầm, vô chơn-lý mất công-bình, trừ cái người không độ xét ra, chớ người có trí độ mất công-bình, ai dám nhận đều ấy là phải? Xét cho ra lý, thời mấy ông đặt kinh-sách ấy, đồng là người dưới bậc sơ-khai, chỉ đem cái óc mình mà tưởng tượng ra đó thôi; mà ngặt nghèo thay, cái đều u-tưởng rất vô-lý, cứ đồ thừa về hư-linh tinh-thần là: Thiên-cơ bất khả lậu, tự người bày kinh lập đạo sai khiến hậu lai triêm-nhiệm từng phục; nào rõ đâu là đâu, chỉ thờ đọc u-u minh-minh, để bào chữa việc ác của mình đã làm lỗi, cùng lúc nguy biến giải khuây đó thôi.

Vậy thời cái cơ cuộc khảo-cứu của tôi đã đào-tạo ra đây rất khác hẳn kinh-sách ấy, theo sách Âu cũng có chỗ trúng, chỗ trật....

Ta lấy cái u-tưởng khảo-cứu vào khoảng chưa phân-minh Trời-đất, thời bầu trời vẫn u tối; trong khi u tối ấy, không-khí đứng chong ! không gió rung, không lay động một tí nào, cái khí thiêng-liêng hơi ấm, tủy như cái thùng tròn bịch hơi, thì trong thùng ấy vẫn ấm. (Chớ tưởng như ta ở trong lúc có trái-đất rồi đây, mà cho không có mặt trời là lạnh, có khí đất dàu mà lạnh? lúc bây giờ chưa có hơi

vật-chất, không có ông gì cả, người chớ lầm, cho là ông trời, ông trời ở đâu ?) Từ khi cái khí thiêng-liêng tinh-khuyết trùm ăm; vầng vầng huyền-tụ mấy ngàn năm như vậy, tựa cái sức nóng đọng lại giữa trung-tim trời một vầng rất lớn, bốn bên huyền-khí thăng-bằng nhau, lên không dặng, mà xuống cũng không dặng, so đồng xây tròn cái khí thiêng-liêng là cái vầng nóng ấy, lần lần hóa ra khối (cái khối vô-hình về hư-linh theo mắt ta không thấy dặng) chừng ung đúc quá sức nóng, cháy bùng bao trùm cả khối-khí thiêng-liêng, song về hư-linh dầu cho lửa cháy thế nào lại càng rút khí u-minh rất mạnh, chớ không phải về vật-chất mà tiêu tan dặng. Ấy là thuở Sơ-khai cái khí thiêng-liêng phát sanh một khối thành lửa đỏ, tục thế-gian kêu là Mặt-trời. Bây giờ vầng Hỏa-khí ở ngay trung tim; cõi u-minh hóa ra sáng rất công-bình (chớ không có ông nào hóa phép ra Mặt-trời, vô-lý). Cái cơ-cuộc mới Sơ-khai trời là thế, trời là u-minh hóa một vầng lửa đỏ thôi. Từ khi Hỏa-khí cháy nhờ cái sức nóng lửa khắp bầu trời rút hơi không-khí, hóa ra mờ-hôi bay lên gom lại thành ra nước, có-cục có-dề nhiều nặng. Cứ ngay giữa lửa ra rớt xuống hoài, không biết đâu là đâu; chừng nào cho tới cái không-khí bị sức nóng đè dưới chỗ xa sự nóng, trên dưới hai khí khác nhau, đụng nhau, mới ngăn cái nước mờ-hôi ấy lại giữa! nhờ hai khí trên dưới chuyển-động xây tròn, ấy vì bầu trời tròn, nên khí vận động xây tròn, bao bọc bao nhiêu nước cũng thành tròn, rồi nhiều sức nóng của hỏa-khí gom cái mờ-hôi đều rớt ngay xuống đó mà huyền-tụ. Song vì hai cái khí cản-ngăn vận-động bao bọc nước đây, vẫn xô-dẩy nhau mà đưa khối-nước lẫn tròn giáp vòng xung quanh hỏa-khí, vì vậy mà thành chia hai ra, ấy là khi khối-nước này lẫn trở lên phía trên; thời cái mờ-hôi nước cứ đổ ngay xuống.... thời phía dưới đọng lại cũng một khối-nước nữa, (chỗ này sau giải rõ thành ra hai trái-đất, tức là trái-đất ta ở đây, với một trái-đất thuở sơ sanh một lược với ta, tục thế kêu là mặt-trăng, chớ chính là trái-đất vậy). cũng vì khi hai khối-nước lẫn xây, hoặc lên trên, xuống dưới hỏa-khí mà thành ra bao-bọc không hết cái mờ-hôi nước, cho nên rớt xuống không lọt vào hai cái khối-nước lớn ấy, rơi rớt tủa ra lổm đổm nhỏ lớn xa gần cùng bầu trời, (chỗ này sau nói đến, tức là các ngôi-sao trên trời nhao nhố mà

ta đã trông thấy đó vậy. Theo sách Âu cho là, mấy ngôi sao lớn hơn mặt-trăng, tôi quyết không nhận như vậy được, nói như vậy sao-xẹt tại chỗ nào? Nếu đến ngày giờ nào đến ra nghiên-cứu giữa công-dồng tôi sẽ đem hết ý-tưởng mà cãi lại ngay. Về cái nguyên-lý của các ngôi-sao rất dài không thể đem vào đây bài tỏ hết được). Trên kia đã nói đến LỬA hóa NƯỚC, rồi tại làm sao mà thành trái-đất?... Tiếp giải: Ấy là trái-đất chúng ta ở đây là một khối-nước động; ví như ta không tin, kìa nhìn lên những mấy cục mây trên trời kia, toàn là nước, sao lại vẫn đứng vững như gắn vào chỗ không-trung? ấy có phải vì chỗ đó là hai cái khí giáp nhau kèm dè nước đó chăng? thời khối-nước thuở sơ-sanh cũng vậy.

Từ khối-nước sơ-sanh càng lâu càng lớn, nhờ cái sức nóng của Hỏa-khí (mặt trời) vọi xuống thấu rút hớp-thọ lỏng lại nước-củ ở trong trung-tim, nước mới bao-trùm ngoài, nước củ giữa trung-tim thành-khối cứng, ấy là cái căn nước có thủy-khí và nhờ dương-khí (mặt trời) rút vào đào-tạo thành ra đất; trái đất vừa mới tượng ra trong giữa khối-nước, bị bốn bên nước vụng đập xây tròn (cũng như ta vò cục đất trong giữa bàn tay vậy. Điều này rất dễ hiểu). Cái thịt đất thuở bây giờ, không có chút phần vật-chất vì hết, cũng như loại đất-trắng đất-đỏ, tục ta kêu là đất-sét vậy. Ấy đó LỬA hóa NƯỚC, nước hóa ĐẤT; bây giờ đất bị chìm giữa trung-tim nước quá sâu..... lần lần nước nhờ rút hơi Hỏa-khí, ung đúc đất thêm lớn, khoảng này có mấy ngàn năm; đến lúc đất sanh phân nửa, mưa gió phân đồng. (Chỗ này sách Âu nói trời mưa, tủy như nôi vung đầy nắp rúc mồ hôi lên mưa xuống. Nếu cho như vậy e không trúng lý; vì là trời cứ rúc nước trong trái-đất mà mưa xuống đây, thời trong 3 năm trái đất phải khô hết thế-gian? hai nửa, nếu quả mồ hôi rúc lên mưa xuống, thì nước mưa mặng, chớ không ngọt được??) Khi khí-đất khí-nước hòa nhau, mà rút lấy hơi Hỏa-khí vào trung-tim trái-đất vụng xoáy lâu năm, mới phát cháy thâm ruồng trong ruột. Từ đây là cơ cuộc sơ hóa ra: núi Lửa, Đá, sắt, thảo, chì, kẽm, đồng, vàng, bạc và ngọc xoàn hậu lai đây. Trong 36 loại này cứ hăm sự nóng nhau lâu năm, loại này hóa ra loại kia, khác chất nhau; ấy là cuộc VẬT-CHẤT đã sơ khởi (xin quý

độc-giả : về vạn loại nếu đem ra mà giải rõ, loại nào sanh hóa loài nào, thì cuốn sách này không cần ích về điều ấy, miêng lấy lý sơ-sanh rõ thật, lược sơ cho người hiểu đó thôi, ví như viết ra cho hết 336 loại, rồi mỗi loại chia ra 336 loài, cho đủ từ ly ráp lại, thời biết mấy chục cuốn như vậy cho đủ? ấy là đều làm chứng cuộc hóa sanh, để tìm nguồn gốc của loại người, hầu ta xử thế chớ mất lễ Công-bình mà phải duyệt-chứng; tâm-huyết của sách này là như vậy; xin độc-giả châm chế cho.) Từ khi trái-đất cháy ruồng trong ruột xông hơi lên... bây giờ cái mặt đất ở dưới nước, hóa ra như nhơ-bợn (rong rêu meo mốc) đóng theo mặt đất tùy theo chỗ đất lạnh-nóng nhiều-ít, mới sơ-hóa loại vi-trùng là 36 loại Ốc ở biển, (rong rêu meo mốc là chất của Âm-dương mới hóa được loài biết vặng động) Loại-ốc hễ hóa nơi đó thì ăn lấy đó mà sống, hễ sống chịu Âm-dương thì sanh-để nối truyền cho nhau. »

Loại-Ốc hóa trước, kế đó tiếp hóa loại CÁ (loại cá này ở biển già minh-mông), cũng nhờ âm-thủy-chất (là cái bọt đóng trên mặt nước cùng rong rêu) loại cá-nhỏ hóa trước, hễ càng nhiều âm-thủy-chất, rồi luồng khí nặng nhẹ (lạnh nóng) hóa cá-lớn, cứ mỗi khi hóa nưong theo khí lửa, nước, đất, thì đủ giống đực cái ấy chẳng lạ gì, hễ cái khí đủ chất-hóa được thì đủ âm-dương tương hội mới hóa, mà hễ hóa ra được thời vì âm-dương ấy phải hóa đủ giống đực, giống-cái vậy.

Trong khi hóa đủ 336 loại, là vì trái đất vàng-xây đổi ra bốn phía phân ra âm-dương khác nhau, cho nên hóa khác loại nhau. Loại cá biển nhờ nơi chất bọt nước và meo-mốc rong-rêu hóa, thì cũng ăn lấy đó mà làm sự sống, chừng loại-ốc loại-cá hóa sanh ra nhiều, thời cái âm-thủy-chất càng bị hai loại ăn mỗi ngày, bây giờ sanh để nối giống giống nhau, chớ không hóa được nhiều nữa.

Từ lúc trái-đất rút hơi Hỏa-khí đụng với âm-khí (lạnh) phát cháy ruồng giữa trung-tim tỏa ra... hễ cháy càng mạnh thì cái hơi nóng càng nhốt rất mạnh, ung đúc làm cho đất lồi lên trên mặt nước, ví như cù-lao mới nổi vậy, khi nổi trái-đất là nước Ấn-độ, nước Nga, nước Tàu, nước Canada (mỹ-quốc) rồi từ đó mới nổi liêng-tiếp các nước trong hoàn cầu, chớ không phải nổi lên một lược. (chỗ này nếu giải

ra rất dài, ước sao đến ngày có hội nghiên-cứu của xứ ta, tôi đem ra đủ lý, vì cuốn sách này là kê-cứu mà tìm nguyên-lý loại-người cho rõ đó thôi). vậy thời thuở đất mới lộ mặt lên khỏi nước hóa sanh những gì ? Khi đất lên khỏi mặt nước, bây giờ hớp-thọ hỏa-khí, đổi ra khác chớ không phải như lúc ở dưới nước, nhờ sức nóng lạnh vừa đồng nhau (ấm) mới hóa loại vi-trùng nhỏ dùng trên mặt đất, rồi lần có hơi phần vật-chất, hóa ra loại cỏ-lá và loại cỏ-giây-bò đó rồi nhờ trái-đất xây đổi ra khác sự nóng-lạnh ít nhiều mà hóa ra 336 loại khác nhau, phân ra từ mùa, hễ hết mùa thì ruội chết, nhờ cái phần của cỏ lá, qua sau hóa ra 336 giống cỏ khác (cỏ có cây nhánh mà mềm) số nó sống trọn năm hoặc sáu tháng ruội xuống nữa, song ruội cũng theo tiết, rồi tới khi chạy giáp lại, thì hoặc-củ hoặc-gốc còn ở dưới đất sẽ đâm chồi sống lại, còn cái nhánh lá ruội xuống làm phân đổi hóa loại cây khác, mình thật cứng hơn một chút, ấy đó là tùy theo phần vật-chất của 3 cái khí hòa nhau mà hóa sanh lần lên, loại cây càng cao, càng lớn, nhờ âm-chất dương-chất (như máu chạy ruồng trong ruột cây) mà sống, rồi phân ra làm ba, tùy theo đất cao thấp, hơi khí nặng nhẹ, hóa ra nhiều thứ, chớ nào cái phần vật chất tốt thời sanh loại cây trái bở nhiều, còn ít thời mình thật chắc chắn và lớn, kiếp sống rất bền dai. Về vạn loại mộc không thể kể cùng, có nhiều khi chia đổi ra mà sanh-hóa. Nói tóm lại thuở đất mới sơ-nổi lên, thời hóa loại-cỏ, loại cỏ đổi lần loại cây (chớ không phải như bây giờ, hễ cù-lao nổi lên thì có bần mọc đó đâu. Bần là vì có nó, trái rụng nổi trên mặt nước trôi tấp vào đó mà mọc, chớ hồi thuở ấy nó hóa sau) Loại mộc đã sơ-giải qua, đây xin nói qua 336 loại rắn. Từ loại cỏ rộp xuống mặt đất, sơ hóa loại thú, song loại rắn trước, vì khi mặt đất nhờ vật-chất ấm mặt, những loại vi-trùng dưới đất (sâu đất) rồi mới hóa ra, loại rắn hớp thọ âm nhiều, dương ít.

Còn các loài thú, ta hãy có ý thì biết nó thuở sơ-hóa chẳng cần chi phải nói dòng dài; ví như con trâu loại ăn cỏ, thì thuở sơ-hóa nó vì cỏ ruội mấy ngàn năm, nhiều lần, chập chồng chất bổ về cây lá, rồi hóa ra một đôi con sâu rất lớn nằm dưới mà ăn chất bổ ấy, mấy tháng âm-dương khí chạy giáp lại sâu ấy đã già, lột lớp hóa ra lần thứ hai

nữa, mới thành hình con trâu, mà hể hóa được, đủ âm-dương khí thì đủ giống đực- cái sanh truyền nòi giống nhau, về 336 loại thú này hể nó ăn loại gì, thì loại ấy sẽ hóa nó ; song phải kỹ hiểu về cái chất-bồ nhiều ít sanh-hóa nó, như trâu bò, ngựa đồng là giống ăn cỏ mà khác hình-thể nhau, là vì bởi thuở sơ hóa, loại cỏ gần dưới nước, cùng trên rừng, trên núi ; đất cao, đất thấp âm-dương khí khác nhau, mà thành ra khác nhau vậy.

Về loại-thú sơ lược đủ để làm chứng cuộc sơ-sanh, vậy thời nói qua loại chim (thượng cầm) Loại chim cũng phân ra làm ba cái nguyên-lý, sơ hóa có ý khác nhau, song bề hình-thể cũn ; đồng lông-cánh, mà khác nhau về các chất và giống nòi, sơ hóa 336 loại-chim. 1er Những loại-chim ăn những loại vi-trùng dưới đất (như cá, nhái, trùng, dế v... v...) thuở sơ-hóa có thứ vi-trùng chịu âm-thủy khí nhiều, rồi đến khi già lại lên chịu lấy dương khí hãm mà hóa ra bay lên, vì cái ruột sanh âm-khí nhiều nên phải ăn lấy loại âm-khí mà nuôi lấy sự sống. 2e Loại chim lớn mà hằng ăn những loại thú, cùng là thịt thúì hoi. Loại này khi sơ-hóa là do những loại thú chết nơi rừng lớn (một chỗ chết rất nhiều), chứa lấy chất bồ ấy rồi hóa ra giống vi-trùng ăn lấy chất hoi thúì. Khí tiếc lần xây đời hóa ra lần thứ hai nữa, thành đủ lông cánh mà bay lên, nên cái ruột nó âm-chất ấy, thời ăn lấy đó mà nuôi sự sống, rồi sanh sản vi-truyền nòi giống nhau. 3e Loại chim này hằng ăn trái cây, không ăn loại vi-trùng. Vì bởi thuở sơ-hóa, những trái cây chín rụng dập dờn đã mấy ngàn năm, tằm dưới mặt đất mới huyền-tụ khí bồ hóa ra loại vi-trùng rồi lần hóa sanh ra loại chim bay lên ; thời ăn những trái cây mà nuôi sự sống, loại chim này nhỏ con.

« Cùng qui độc-giả, tác-giả lấy làm đau đớn, vì cuốn sách rất nhỏ nhít, không sao giải đủ chơn-lý các vạn loại đặng. Vậy xin giùm hiểu và độ xét xa lúc sau này mà đo lấy lý đời cho chánh đáng vậy ». Bây giờ nói qua loại Người. Từ khi khối-nước hóa thành Trái-đất nổi lên, chờ cho đủ Hoả-chất, thủy-chất, thổ-chất, sanh hóa 36 loại rồi đủ 336 loài, 336 năm nữa. Trong 3 chất đầu tủa ra đủ âm-dương-khí là 336 vạn loại, mới lọc lại cái chất của vạn loại rất tinh-khiết, ví dụ như 36 loại đá, sắt, lẫn 3 chất hiệp tác hãm sự nóng nhau

mà thành đến vật bấu như hột xoàn, hiện thời đây thế-gian gọi là quí đó ; thời cái chất lọc đọng tinh-khuyết thuở sơ-hóa loại người cũng như vậy. (Về loại người nếu nói ra đây còn ai chẳng ngạt nhiên, trái hẳn, vì kinh-sách có nhiều điển-lý khác xa. Song trừ người không độ xa, và ít hay thí-nghiệm về đời thời trái, chớ người có tư-tưởng đào-tạo sự thiết hiện của thế-gian thời đều rõ lý. Tôi đã đoán được nhiều chơn-lý của loại người chính đáng, song không thể kể hết được ra đây). Trong khi chất-bổ của vạn loại ngũ-hành đọng dưới mặt đất, thuở mới hóa chẳng khác cái trứng gà mới trứng trông đỏ, rồi ba chất, Hỏa-thủy-Thổ, hằng ngày đem rút cái sức bổ vào cho đủ 290 ngày thời thành nguyên cái trứng bao vỏ và trông trắng âm-dương đều đủ. (chớ không phải như người bây giờ 9 tháng 10 ngày sanh đẻ đâu) nhờ 3 khí : Hỏa, thủy, thổ ngày đem xây đời ; trái đất lặn và xây ấm ấp cái trứng ấy cho chí 365 ngày (1 năm) đã nở ra hình-người, song vẫn còn ở chỗ ỗ vật-chất chưa lên khỏi mặt đất, cứ chất bổ nhỏ xuống hoài như bú sữa vậy, bú như vậy càng ngày càng lớn trọn 336 ngày nữa, bây giờ hình thể xương thịt rất cứng cái lớp bao đất trên đã mỏng, mới tung lên rất dễ, khi lên khỏi đất còn bò trong 36 ngày đã đứng đi rất mạnh mẽ. Lúc còn bò và lúc đứng đi được, thời hề đói thì đi kiếm đồ ăn, hoặc trái cây rụng đầy đất đó ăn mà sống, lần hồi càng ngày hề vật nào ăn thích bụng thời ư vật ấy cứ ăn, khác uống lấy nước ; còn ngủ thời chung vào lùm bụi mà ngủ, không áo quần chi, không nói ai cũng hiểu. Khi loài người mới sơ-sanh đây nhiều kinh sách cho là thực mau âm huyết rất sai lầm ; khi mới sanh làm sao bắt thú mà ăn ? ấy là sau khi có trí khôn rồi mới ăn. Có lẽ nhiều người hỏi khi hoá-sanh có một người hay sao ? không đâu, tủy như nước Ấn-độ, Tàu Canada, hề đủ các chất-bổ của vạn loại thời hóa sanh ra loại người, mà hề đủ âm-dương thời có sanh trai-gái, rồi mỗi đất tùy theo chất-bổ nhiều ít, hóa-sanh ra nhiều ít. Chớ không phải nói theo kinh-sách cho là thuở ấy trong trái đất hóa ra có hai người (ông-bà) rồi duy truyền ra, trật rất xa lắm. Loại người thuở sơ-sanh cao lớn tùy theo mỗi nước bằng ba người đời bây giờ vậy, sự sống lâu cho tới 336 năm mới cùng kiếp. Về cái cơ cuộc sanh-hóa loại người

là như vậy đó, đây tôi giải sơ lược, chớ còn nhiều mang mối rõ ràng, vì từ-ly từ-nét rất khó hiểu ! Vậy xin giải tiếp qua đề dưới đây.

KHẢO-CỨU

Thượng-thượng-thượng Nguồn

Từ khi đất nổi lên mặt nước, cho chí khi sanh-hóa được loại người cộng tính chẳng 6 ngàn năm. Về đầu Thượng-nguồn là khi loại người vật-chất sanh hóa bỏ lên khỏi đất, đủ 36 ngày biết đi biết chạy, sự ăn sở thích tại nơi bụng và lỗ mũi hửi mùi, miệng thử các vật ăn được, song ăn toàn trái cây, tiếng nói từng theo giọng trong cổ ú ở không biết gì là gì ! (cái giọng nói mỗi đất nước đời ra khác) càng ngày chỉ biết ăn mà sống, ngoài ra không còn biết vì khác nữa, lần lớn được 36 năm (tuổi) sắp lên, về đờn-ông thời cái dương-bồ đã trảng dư các gân máu, mới phát sanh lòng dục, đờn-bà cũng vậy. Trong lúc hóa, hoặc khi đờn-ông với đờn-bà liên cận nhau, (một luồng) thời gặp nhau lớn lên kết nên chồng vợ. (lúc này chưa có mặc áo quần chi cả). Về tiếng nói thuở sơ-hóa đây chỉ nói ú ở đủ 36 giọng ra dấu tỏ ý nhau, lần lần một ngày một ít càng sanh dễ con cháu ra, rồi lấy cái tiếng đánh lưỡi làm dấu đã thành thói quen, nói thì biết, hễ không hiểu thời lựa tiếng mà thể vô, cho đến xuống thượng-nguồn-đầu là năm-trăm-năm mới thông hiểu nhiều, bề ăn ở thời cứ ăn trái cây, nhà ở hoặc trong lùm, cùng đào hang, hoặc bề cây rào một chỗ cho ấm và che mưa nắng mà ở, cùng lập thế trốn loài thú dữ.

Từ khi sơ-hóa tùy theo mỗi nước mỗi đất, chất bồ có luồng, hóa sanh loại người, đủ trai-gái tới khi được 5 trăm năm thời người ta ở theo luồng khí sanh hóa đó, song ít lắm. Loại người trong lúc đầu-thượng-nguồn này rất sáng láng lạ thường mở trí rất mau, 500 năm thời xuống Thượng-Nguồn-giữa. Bây giờ loại người có trí khôn nhiều rồi, biết sự dục là đều tục-trần, và sự lạnh nên bề lá che thân. Ngày đêm không lo làm chi cả, cứ sáng sớm lo đi hái trái cây, dành để ăn tới chiều, vì lúc này cây trái mỗi chỗ có người ở, có nhiều thứ trái rất bổ, người hái ăn. Thượng-nguồn-giữa rất dài loại người ít đời đời ; trọn 1000 năm như vậy qua Thượng-nguồn-Cúi. Loại người bây giờ rất đông, tính

theo hiện-thời đây thời một phần ba trong mỗi nước. Mỗi nơi đều mỗi họ (con cháu sanh ra nhiều) ở một cụm rừng, rồi kiến họ khác cũng một cụm rừng, lúc bấy giờ vì người ta đông, bằng ngày hái trái cây có mùa chẳng dặng nhiều, rồi có một thứ trái loại người rất ưa thích bằng kiếm cho được thứ ấy..... vì vậy mới ruộng trong rừng, người ở bên này gặp người bên kia dành nhau hái trái, lần lần xung đột nhau, bằng đầu thời lo tư riêng về phe đảng; đảng này căm tức, đảng nọ sanh hờn; mỗi đảng có người sức mạnh làm đầu, đồng kéo nhau ra rừng quyết chiến tranh mà dành quyền, lúc này hề đảng nào mạnh thời thắng, mới áp chế đảng yếu phải tùng phục, bằng không thời phải bỏ nhà mà đi chỗ khác, ôi ! loại người thật là khôn, song vì cái khôn bảo bọc cho thân sung sướng lấy một mình, mà thành ra thiệt là khôn dại, đồng loại giết nhau không ghê gớm. Từ khi một đảng nào có người làm đầu cứng mạnh mới lần bắt người làm tôi mọi cho, bằng cái lệnh thì giết chết, trên có người chúa-tể dưới lần húng hiếp oai quyền, cho như vậy là dặt chí, Bấy giờ trái cây thì của trời mà mỗi người đều có tư riêng nhiều ít dành dục áp chế nhau cho đến đôi người yếu phải đói lạnh. Những người yếu thấy tình cảnh vậy khóc than sâu thẳm, đã thân làm mọi mỗi ngày phát cho không đủ vợ con ăn, có nhiều người tức tri quá chịu không nổi, mới bồng con dắt vợ trốn lên chốn núi non vào hạp ẩn trú, lén lúc bẻ trái nuôi vợ con, song bằng đêm không quên mỗi xút cảm; sâu thẳm bao nhiêu tư-tưởng xông ra đào-tạo cuộc đời người bấy nhiêu, đối với vạn loại bên mình, nào có như loại người cùng nhau dành ăn nhau hiếp đáp nhau như thế ? (khảo-cứu theo kinh sách còn một đôi tí, thời thuở ấy chính là nước Ấn-độ (Tây thiên-trước) xuất hiện trong lúc Thượng-ngươn-cúi này là Phật-giáo ra đời. Tại sao gọi Phật-giáo ra đời ? — Ấy tại khi loại người xung đột nhau làm cho người yếu trốn vào núi chịu cảnh thẳm sâu (về tri-tưởng), hề cái óc đề mối cảm tình về con đường nào thời đào tạo ra con đường ấy, cái đều sâu-thẳm trước nhứt của loại người là cái mối xuất hiện ra ba Đạo là : Phật, Tiên, Thánh, ý kiến khác nhau song tưởng tượng?... qua cuốn thứ nhì tìm về Linh-hồn sẽ giải rõ mang mỗi cuốn này về hình-thể.) Từ khi một người nước

ấn-độ vào núi hóa thành tư-tướng rất Công-bình, tức thì xuống núi kiếm người bị áp chế thê thảm ấy, mới tuyên-bố ra cơ cuộc oan ức rất rõ ràng, làm cho người nghe lọt vào tai, mới đồng hễ nhau mà giết kẻ bạo tàn, cứu lấy dân lành, bất kỳ chỗ nào có phe đảng nhiệm lấy tư-tướng ấy, cũng đều giết người đầu đảng hung ác đó, mà chia sự sung sướng với nhau, rồi nhờ ông làm đầu càng tìm ra ý huyền diệu, trong lúc này loại người luyện tư-tướng tinh-thần hóa ra nhiều ý tứ rất mâu-nhiệm, họ lầm thấy vậy cho là có ông Trời mà lập thành Phật-đạo trùm cả nước Ấn-độ không còn 1 người nào chẳng vào đạo, đồng thương nhau chia trái cây mà ăn, không có tư-riêng gì hết mà cũng khỏi lo trồng, của sẵn hái ăn, cho nên bề tu-thân luyện-đạo rất dễ. (Chỗ này lần mấy cuốn sau, tôi quyết giải rõ lý không để cho người lầm lạc như các đạo hiện thời). Ấy là Phật xuất-thế trước nhất không rõ tên tuổi gì, bởi lịch sử không có. Còn như Thích-Ca sau khi đạo bị bế Ngài lập lại đó thôi. Về Thượng-Nguơn chạy giáp ba thời-kỳ 2000 năm đã mảng bị bế, cũng bởi lầm cho rằng có ông trời mà ra.

KHẢO-CỨU

Trung-trung-trung Nguơn

Từ Thượng-Nguơn 2000 năm vừa bước xuống Đầu-Trung-Nguơn thời loại người số sống đã dăm lần còn 240 năm là cùng kiếp ; bề cao lớn bằng hai người đời bây giờ trong mỗi nước. Từ ba cái thời-kỳ Thượng-Nguơn đã cúi, nước Ấn-độ đã thành một đạo rất Công-bình. Còn về cuộc đất bên Á-đông chính là nước Tàu từ sơ hóa loại người chỉ xuống tới cúi Thượng-nguơn, cũng xung độc nhau như nước Ấn-độ vậy. Cũng vì kẻ mạnh áp-chế, người yếu lên núi mà ẩn-thân ; sự sâu thẳm trằng trề mưu kế càng nhiệm-mầu mà xuống núi khuyến-khích lòng người trong phe đảng chém giết kẻ đầu đảng tàn ác lương dân đó, khi đoạt quyền đăng rồi, còn ai chẳng biết ơn ông bày mưu lập kế mà ngày nay mình mới khỏi dòng đau đớn. Cho nên đồng nhau tôn trọng ông ấy lên làm đầu, lần lần mới đặt ra quyền quan mà cai-trị, dè dặt ông làm đầu càng được sung sướng lại sanh lòng tham, xưng mình là Thiên-tử (ai con trời ai lại con người ?) lấy

luật (tham) truyền-tử lưu-tôn. Ấy là cơ cuộc Đế-quốc nước Tàu xuất hiện ra như vậy đó. Còn một nỗi cũng vì trong lúc đầu sơ, mạnh hiếp yếu biết bao nhiêu người lên chốn núi non, người mưu kế đã hóa thành Đế-quốc rồi, còn người luyện-tập tư-tướng (tinh-thần) dị-đoan xuất hiện ra cũng vừa trong lúc này lạy xuống giúp vua, coi vua như trời sa xuống, vì làm tướng có ông trời, ông trời có cho, có định mới được như vậy, vì vậy mà Đế-quốc vững bền con cháu nối giòng. Tiên-Đạo nước Tàu chung chữ-nghĩa đế-quốc. Từ có Tiên-Đạo thầy-tu ở núi, thời ai muốn học đạo phải lên núi mà tu luyện. Trong lúc Đầu-trung-nguơn này vì đế-quốc thành hành lần chia mỗi lợi quyền chung, thành ra lợi-quyền riêng mỗi chũng tộc, mỗi tông phái, cho chí tư riêng từ người, mới có nghèo khổ đói lạnh, sang sướng vô cùng, hễ sang thì nhờ khổ, khổ cực mới có người sang, chớ chia đồng công-bình như đời Phật-Đạo nào có chi là khổ là sang? Lúc bấy giờ cửa đã tư riêng thời mới sơ-hóa chữ, bằng đầu cho mượn vật ăn nhau, lấy giấy thắt gúc làm dấu, rồi mới chế ra quẹt phết, tùy như gạch một ngan một sớ chỉ ý là mượn một, gạch hai,, ba ngan nghĩa là mượn vật đó đôi ba, lần lần nhiều người có trí độ, mới từng theo đó mà chế ra chữ để làm dấu, riết thành văn-chương, rồi cũng vừa thuở Trung-nguơn-đầu 500 năm đây, Đế-quốc xuất hiện, vua quan áp chế, có kẻ giàu người nghèo, kẻ ăn không hết, người chẳng có ăn, cũng vì kẻ ở không lại dư ăn, người hái trái vưng cho lấy hết, kẻ nghèo không có ăn đủ, mới hái tới bông cỏ, đầu củ khoai mà ăn, ấy là sơ khởi thóc lúa là như vậy đó, mà hễ ăn được vật gì, một ít lâu bị lủ ở không cầm quyền đoạt dặt chẳng lạ gì. Còn cơ cuộc người ta biết thấp đèn biết ăn thú, biết nấu chín mà ăn là như vậy; Là nhờ lá cây trên rừng núi ở gần núi, hoặc núi-lửa có khi phát cháy sáng trời, loại thú bị chết rất nhiều, loại người vừa khi lửa cháy qua bị đói mới đến đó mà quang-sát, thú chết thuôi, mùi thơm ngon ngọt, bụng bắt thèm ăn, mới xé ăn thử, té ra thật là ngon rất thích, sau mới thành bắt thú lấy lửa đốt ăn, thuở trước đây tìm đá mà lấy lửa vì gần núi lửa nên hiểu ý, sau lần truyền bá ra, và cũng thời-gian ấy, đốt lửa cháy sáng được ban đêm, dùng lửa mà đốt ban đêm. Đây là nói tóm tắt người đọc

cũng biết nhiều, hơi dân giải phân hết được, chớ đừng cho loại người Thực-mao âm-huyết mà làm.

Vừa bước qua Trung-Nguơn giữa vì đế-chế có nhiều điều rất ác nghiệt, làm cho chúng dân rất khốn bức sanh ra nội loạn, giết những vua bất chánh, song than ôi, tiếc thương thay người trong đời này không một ai tìm biết thiên-cơ, cứ vẫn cho : Thiên-cơ bất khả lậu. Cứ tin-nguờng có ông trời, bao nhiêu điều thống khổ chỉ kêu trời oán trách, cho rằng trời khiến như vậy, phải cam tâm, rồi khi các phe đảng quan dân chém giết được vua thất đức bất lương rồi, thì cũng tôn cái người mà đã cầm đầu phản kháng lập thành đó lên làm vua, cho người ấy là hơn từ biết thương dân, mà rồi cái luật : Truyền tử lưu tôn cũng không một ai thấu nó là đại hại mà hủy bỏ đi, luôi đuôi cũng huờn lại nữa. Mỗi lần quan-hệ một chủ Vua, thời biết bao nhiêu thống hại sanh-linh ! Về cái chủ-nghĩa Đế-quốc là chủ-nghĩa tham quyền, tranh danh, đoạt lợi. Hễ làm vua thời ước mong xưng mình là Đại-quốc muốn sao cả hết trong bầu trời các giống người từng phục, cho những nước lân ban là Tiểu-quốc, mới sai quan quân chinh phạt cướp dục làm sao cho chịu đầu lạy mình mới gọi là Đại-đế, mới là thích chí cho. Ôi ! vì vậy mà trọn 1000 năm giữa Trung-Nguơn biết bao nhiêu điều ác hại sanh-linh, nước Tàu tung oanh bốn bề Thái-bình-Dương cướp dục nước người liên cang cả Á, Âu, đều bị hại về nước Tàu. Còn bao nhiêu Hiên-triết, hóa-học có xuất thế ra đời cũng mang cái đầu óc mắc gốc ông Trời, con Trời (thiên-tử) đó mà đào độn không, ra thời đánh cho vua chúa là trời sanh, mà áp vào nghe theo tôn trọng, bày mưu khuyển dụ rất tàn ác, luật lệ vô lương, coi dân lãnh như cỏ rác, giết chém như khúc cây, chính mình Khổng-Tử xuất thế ra đời lập sửa đạo-nho, rồi cũng mắc cái gốc Trời-con đó mà bao nhiêu sách Khổng cũng đào độn để cứu vua cho bền dai thêm nữa, cứ nói người muốn vì trung-ái với nước thời phải chết vì Vua. Nếu đem ra đây mà nói vấn-đáp thời không biết mấy cuốn sách cho đủ hiểu hết. Đây tôi xin lấy một câu toàn cả bọn tham quyền giữa mặt mà không tự hổ, là khi hễ các quan dân đi chầu vua, hễ bước vào đền rồi tung hô một câu : « Chúc bệ-bạ tuế tăng vạn vạn tuế.. » Ôi ! loại người sống có mấy trăm năm mà

chúc cho đến vua sống vạn vạn tuế, tham làm sao mà cả mặt cả mày, cả triều chánh! cái người mà rõ biết Thiên-cơ nghe vậy cười xà....! trước mặt chưa bàn tính việc gì, mà đã tham quá sức tham rồi, nếu trong lương tâm tham cho đến bực nào, nghe câu ấy đủ rõ hằng muôn chuyện cái đời ấy.

Nói tóm lại trọn đời : Trung-nguơn của nước Tàu xuất hiện Đế-quốc và Tiên-Đạo thật là một bọn tham quyền chẳng biết sao kể xiết, chẳng cần nói chi đến cái tham sắc dục, một cung đền nhốt trăm ngàn gái sắc. Nói đến đây đoái đến tiên-tổ khổ sở trong buổi này mà rơi lụy....Nước Tàu trong lúc Trung-nguơn bọn đế-chế ác nghiệp là thế. Vậy mà có một ai thấu rõ, vẫn cho là phải, lần truyền bá cái ảnh-hưởng ấy cả thế-gian bọn cường quyền cũng lập Đế-quốc mà áp chế dân đen, vừa xuống Trung-Nguơn cúi cái thời-kỳ lần qua đủ ba đã giáp, trọn 2000 năm vừa chí, cả hoàn-cầu còn nước nào mà chẳng đế-quốc? Cọng cả Thượng-nguơn chí vừa cúi Trung-nguơn là 4000 ngàn năm, hai cái thời-đại đã mảng là như thế ?

KHẢO-CỨU

Hạ-hạ-hạ Nguơn

Trung-Nguơn 2000 năm đã xuống Đầu-hạ-nguơn, loại người số còn có 120 tuổi là cùng, bây giờ thời-kỳ Đế-quốc thanh hành áp chế nhiều đều khốn đốn cả hoàn-vũ, về cõi Á-đông người đã nhiệm lấy cái đầu óc đế-quốc, lề luật chuyên chế nặng nề đã quen. Còn miền Âu-Châu tuy rằng nhiệm óc đế-quốc ác nghiệp song bề tư-tưởng dị-đoan thời không có. Trong lúc vua quan tà nịnh, hằng áp chế người tài-trí, hề ai khôn hơn mình thì mông giết, sợ e bày cái khôn ra mà khó dễ, biết bao nhiêu người trí-thức căm lòng, lên chốn núi non mà lánh nôi thế-tình. Lòng thương dân càng xung độc trong óc, mới nghiêm-cứu tìm máy tạo cơ trời ; ra kinh đặt sách, đem chơn lý loại người từ thuở sơ-khai mà chỉ dẫn... lần lần lòng người tin-ngưỡng triêm-nhiệm từng phục lập thành một đạo sơ Nhứt cõi Âu, chính là đạo Thiên-chúa ra đời, nhờ kinh sách dạy, tin-ngưỡng yêu phục quá đông, thành ra như một phe đảng lớn, bọn nhà vua thấy vậy nghi ngờ, dùng cường quyền bắt người chủ-lễ bày đạo, cho rằng ;

« Mưu làm loạn » đóng nọc dăng tay giữa đường chỗ đông đảo, mà làm cho chúng dân trong thấy bỏ đạo đi : Nào dè người trông thấy lại càng chọc mối thương-tâm, sanh long xung độc, là vì đạo ngoài vòng chánh-trị, đề khuyến người lánh dữ làm lành có chi mà phải tội tù ? Bọn vua quan coi mỗi không thể làm cho tiêu duyệt dăng, lòng người càng lừng, liệu bề không kham phải dụng thế dụ dỗ ; vua quan phải tung theo lời đạo, thời mới êm ! như vậy đó mà ra, lần lần qua giữa hạ-nguơn đạo truyền bá ra trùm cả cõi Âu. Tuy nhiên như vậy, mà người Âu có lòng tin-nguỡng chớ không hay tưởng dị-đoan, phạm muốn bảo-tồn cho nước dăng cường thịnh, thời phải tìm phương châm tạo-chế vật-chất cho hay khéo để chống ngăn các nước lân ban, nhờ vậy mà người Âu hết sức đề tâm tìm kiếm các loại cứng như sắt, đá, thép, chì, kẽm v... v... bào chế ra khí-cụ, bằng dầu làm gươm, dao, lần xuống mức giữa hạ-nguơn nhiều nhà phát-minh, ấy cũng chẳng lạ gì, hễ phạm loại người là khôn (dủ-trí), nếu trí để tìm một đường cho chí đề, thì càng thâm rõ cái nguyên-tố dẫn ra không chỉ gọi là hay là khó cả. Khi người âu phát-minh chế đạo vật-chất rất mau nào súng nhỏ, súng lớn, trái-bôm tàu-thủy, xe-hỏa, điện-khí, đều do một chơn tánh vật-chất mà ra, hễ nước nào chế-tạo dăng nhiều sức mạnh, thời ý mình lấn lược mấy nước yếu mà đạt lợi, đem về bồi bổ nước mình, vì vậy cho nên các nước bên Âu phòng-trào vội dục rất quang tâm sùng tưởng về đường vật-chất, dùng mưu dụng thế học tạo, bào chế hầu chống giữ biên cương của mình, lần lần vì cái tự ý của mỗi nước, làm cho xung độc nhau rất nguy khốn, tủy như một nước kia, người chủ tể sắp đặt định quyết khởi binh chắc sẽ thắng dăng nước nọ, mà đạt lấy lợi quyền, chẳng dè khi ra binh lại bại thua ; đã bại thua hao binh tổn tướng lại còn ý-mình cao ngời lộng quyền áp bách dân, bảo dân phải vì nước mà chết, mà hễ nước có chủ-tể, thời cốt là hi-sanh cho chủ-tể, nào phải vì nước dẫu ? cơ sự bởi sự oan ức mà ra, có nhiều quan triều, thấy rõ nhiều sự quá ức lòng, hết lòng cang đáng, song chẳng bỏ vào dẫu ; mới mưu-ngoài lòng-trong bài biểu xuôi dục lòng dân giết người chủ-tể ấy đòi quyền dân lại, cái cơ-cuộc Cách-mạng bước đầu từ đây sanh sản cõi Âu (ai có xem lịch sử cách-mạng của Pháp thì đủ rõ)

duyet vua lấy dân quyền, luật định người làm đầu thay mặt cho dân, dân mỗi người đủ quyền dùng thẩm chọn lựa, đầu đó có luật hạn định, không một ông quan nào được phép ngồi một chỗ mà ăn hưởng giàu sang, bất kỳ hề làm sai phép, thời dân đủ quyền trục xuất. Lần lần phong-trào được đôi ánh rọi lòng dân lừng lên, nước nào còn quyền đế-chế, dân tâm xung đột mưu cuộc lập quyền dân lại, trảng cả năm châu sáu giống đều nhiễm ánh sáng ấy. Đó là thời-kỳ Hạ-nguơn Thánh-đạo thanh hành vay trả, cái máy Thiên-liêng rất công-bình muôn một. Thuở trung-nguơn thời-kỳ Đế-quốc (Tiên-Đạo) áp chế đã qua, vì tội ác đã làm ngày nay phải trả, tôn bao nhiêu, chà đạp cũng bấy nhiêu ! ôi ! cái máy thiên-cơ vô hình, không có trời, Thượng-Đế chi hết, mỗi chuyện trong thế-gian, từ nhỏ chí lớn, thời tự lấy mình cả, hề lòng muốn tính hại người chính là sau chót trở ngoái lại giết mình, luật lệ đặt ra áp chế người ngu, té ra sau nó sẽ giết mình, ở trong đời không có một tí nào tránh khỏi, vui sướng bao nhiêu, sẽ cực khổ cũng bấy nhiêu, cứ cái kia đi trước cái nọ chạy lóc cóc theo sau bén gót.

Kìa hiện-thời ta trông thấy truyện sách chép biên, như nước Tàu nhiều người không hiểu rõ máy công-bình, thuở vừa cúi vòng đế-quốc, Tôn-trung-Sơn ra đời, chính là một người trả cái thù độc-địa của dân nước Tàu. Ai nghe đến câu này cũng cho rằng lạ ? song không lạ gì ? Ấy cũng vì nước Tàu gây nên đế-quốc cả hoàn-cầu. Nay hết thời-kỳ rồi. Tôn-Văn một người mang cái óc Thánh của người Âu, đem về đến nước nhà phá vòng áp chế của đế-quốc, đó có phải Tôn-Văn là một người trả thù giống đế-quốc nước Tàu đó chẳng ? Hiện nay chính là thời-kỳ Thánh-Đạo trùm cả trái địa-Cầu, nước nào cũng nhiễm lấy cái Văn-minh của người Âu, nào lệ luật chánh-trị, cho đến các việc dùng về tư-riêng, như nhà cửa cất theo âu là thích, mặc đồ âu là sang, ăn uống theo Âu là sướng, kia cho đến cách ăn mặc của hàng phụ-nữ đều lần chế theo âu, dùng đồ nữ-trang của Âu là ngộ là quý, ấy có phải thời-kỳ xây đời không thiếu một tí nào đó chẳng ?

BÌNH-PHẨM BA THỜI-ĐẠI

Trời là thiên-liêng khí hóa ra Lửa, Nước, Đất, công-bình muôn một, nếu mất công-bình thì làm sao hóa được? Thời-Đại Thượng-Nguơn nhờ người tìm biết được, 9 phần công-bình, sau thành Phật-Đạo.

Thời-Đại Trung-Nguơn đế-quốc tranh-quyền, mất hết 2 phần công-bình còn 8.— Thời-Đại Thánh-Đạo tranh Lợi lẫn xuống mất 3 còn 7. — Tiên thì quyền trước lợi sau, Thánh lợi trước quyền sau, cũng mừng tượng nhau, dùng sức mạnh bảo tồn mỗi nước mà thôi, nếu truyền-bá ra sanh lòng thù nghịch. Vì vậy ta cứ xem chủ-nghĩa nào nghĩ ra còn trong vòng quyền-lợi, dầu cho thiệt có ông trời sa xuống đây, sắp sửa thế nào, hại cũng ít lâu hườn hại ngay, chẳng lựa là người cao trí rộng tài. Kia Phật vì mắc gốc ông Trời mất hết 1 phần công-bình, mà phải tiêu tan thay; cái máy thiên-liêng hằng ngày hằng chạy... hằng năm hằng xây...

Chuyện nhỏ hườn mau, chuyện lớn hườn lâu. Dám hỏi Thế-gian từ mấy ngàn năm, có một cái gì ở thế đứng hoài không xây đổi chẳng? Nay thời-kỳ thánh sắp giáp, hườn về đâu đây? Cứ ba góc mà tính, hể góc này dộm khuất, góc nọ đã lộ ra.... có ai định thế khỏi sai lầm chẳng? ôi! Đề mắt ra quang sát thế sự nhơn tình, cuộc đời đời đời quá sâu, xuất hiện ra 36 lẽ-phải xây óc con người hằng ngày như chong-chóng... Nói 36 lẽ phải ắc có nhiều người không rõ lý? Nên ví-dụ một câu hỏi: « Đời bây giờ ở sao cho trúng? » Hỏi một câu rồi cứ nói vấn-đáp, một phần phải, một phần quấy, cho đến 36 lần như vậy mới cùng, gọi là 36 lẽ-phải. Kia hiện thời ai cũng xưng mình là phải, ý nghĩ được một vài phân thì dương dương tự đắc, nào lo vợ con cũng phải, hiếu cha mẹ cũng phải, lo đời cũng phải, lo tư-bồn cũng phải, đạo này cũng phải, đạo kia cũng phải, phe kia cũng trúng, đảng nọ cũng nhằm v. v... lẽ nào cũng tự thích tự ý chê đầu này, bài bác đầu kia, nào ai biết cái phải chánh nằm nơi đâu, thương hại thay nhiều người xưng mình rằng trí-thức, mà có hỏi tới nói 5, 6 lẽ-phải đã cùng-trí cạn-tâm lộn xộn đức mồi, không biết đâu mà nổi. Phàm muốn làm người trí-thức cần phải khảo-cứu cho đủ 36 lẽ-phải, sau khi mới khỏi sai lầm, chớ u-ơ ú-ớ làm gì trách khỏi hại mình, mà là chung chịu thế-gian.

LỜI THÀNH-THẬT !

ôi ! tôi đây đã dành dúc đoạn quyền này, lật đi xem lại mà đau lòng khôn xiết kể ! Chuyện thì bằng một ngàn thước, mà nói tóm tắt lại một vài tắc làm sao người xem sách rõ lý sâu-xa ? ôi, mà ngặt nghèo thay, trước khi viết đã định 20 trương, nếu dài ra tiền đâu in cho nổi ! Tôi hết sức muốn giải 36 lẽ-phải về đời cho rõ, hầu người thấu hiểu đường đời gai khổ là bao, song e cho có nói ra mà đứt hơi, đoạn tiếng... ! Một nỗi đau lòng hơn hết là về 36 lẽ-dời cùng củi rất trọng-hệ, mà nói ra cũng không trọn. Coi theo Thiên-cơ thì đủ rõ một vài tí ; từ lập trời xuống tới có người là 6 ngàn năm, loại-người lúc đầu sơ, sống đặng 336 tuổi, xuống Trung-nguơn còn 240 tuổi, qua đầu Hạ nguơn, còn 120 tuổi, Đến bây giờ còn có 60 sắp xuống 40 tuổi rồi. Bởi một Thời-Đại có 2000 năm, nay ba thời-đại. Thượng, Trung, Hạ gần giáp, hạ-nguơn nay là 1928 còn thiếu 72 năm nữa đã đủ 2000 năm ; cộng từ sơ-khai trời-đất đến giờ còn 72 năm chẳng 12 ngàn năm ; rồi phải ra sao đây ? Tôi đã tìm định chắc một đôi chút, xong tôi nào dám định thế ? ôi ! mà đau lòng thay cho thế sự lộn lai ! Hỏi ai có biết chẳng là ???

Cuốn rầy ra đời tôi có lời tỏ thật : Như ai kích-bát đều chi thì gởi thơ cho, song tôi xin ai muốn kích-bát hỏi cho đủ 36 lẽ phải, thời tôi nhận và trả lời, bằng chẳng thì tôi xin nín ! mặc dầu ai chê khen tùy thích ! còn ai là người đoái đến kẻ hàng-vi tâm khổ này mà giúp ích và mua cho ; hầu ra hai cuốn nữa là : « Khảo-cứu Linh-Hồn » (có cuốn linh-hồn đối với cuộc hình-thể này mới rõ biết chơn-lý loại người) và một cuốn « Nhơn-Đạo Công-Bình ». Thì gởi thơ đến bàn luận. Ai muốn mua-sỉ mua-lẽ giúp cho ; xin đề như dưới đây tôi dặng thơ :

Monsieur : HỒNG-MINH
à Bentre

In tại nhà in XUA-NAY, Ng.-háo-Vĩnh,
60-64, Boulevard Bonard — Saigon.

Tiểu thuyết

GIỌT LỆ PHÒNG ĐÀO

TRỌN BỘ HAI CUỐN — MỖI CUỐN GIÁ 0\$35

đang in gần rồi

Tuồng Cải-lương

THÙ NHÀ NỢ NƯỚC

Tôi là Annam

Tôi chỉ mua Savon

của hàng Annam

bán mà dùng.

Savon trắng

HIỆU MẶT TRỜI MỘC

và Savon đen

HIỆU CON RỒNG

của hàng Annam Háovinh Côngty là

tốt nhứt, cứng nhứt, ngời nhứt, bọt

nhieu, lâu tiêu, giặt không mục đồ.

ĐẠ XUẤT BẢN MỚI RỒI

Tiêu-thuyết

GIOTTO L'EUROPEO

TRỌN BỘ HAI CUỐN — MỖI CUỐN GIÁ: ~~0\$35~~

Đường in gần rồi

Tổng cải-lương

THÚ NHÁ NỞ NỮ Ồ C

Xuất bản và bán tại nhà In XUA-NAY, Ng.-háo-Vĩnh, 60/64, Boulevard Bonard, Saigon.

CUỐN THỨ NHÚT

TRUYỀN

NHẠC - PHI DIỄN NGHĨA

CUỐN THỨ NHÌ IN TIẾP GẦN RỒI

1000 mmh
446 Ông Bentre
Điêu Minh Dak Lih Lâu Aobre 28
29